

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se, blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Pamet in vera“.

Od leta do leta se bolj opazuje, kako zapušča družba sv. Mohorja svojo prvotno stališče, se postavlja v službo najbolj zaničljive in tudi najbolj zaničevane politične stranke ter porablja svoje publikacije že v agitatorične namene, v prid klerikalne stranke. Začelo se je z zasmehovanjem učiteljstva, nadaljevalo se je z propagiranjem konsumnih društev, zdaj smo prišli srečno do tja, da se kar očitno dela reklama za klerikalizem kot politično stranko.

Vsakdo nam mora priznati, da je bilo naše postopanje napram Mohorjevi družbi vedno lojalno, da smo se tudi tedaj, če s kako stvarjo nismo bilo zadovoljni, držali meja, ki nam jih določata rodoljubje in spoznanje, da ima družba sv. Mohorja svoje zasluge za izobrazbo slovenskega naroda. Ali — svaka sila do vremena in tudi tendencioznost publikacij družbe sv. Mohorja ima svoje meje.

Letos se je ta meja prekoračila tako, kakor še nikdar. Mohorjeva družba je letos izdala knjigo »Pamet in vera«, katero je zagrešil kaplan M. Seigerschmied, in v kateri se dela prav navadna propaganda za politično stranko, seveda za klerikalno. Že uvod je naravnost provokacija. Tu čitamo:

»Dober prijatelj je v resnici dragocen zaklad (Pridig. 6, 14.); on je lek življenja, posebno kadar človeka zadenejo bridkosti in nadloge. On vstraja pri človeku, dasi ga je vse zapustilo, ga tolaži, mu daje pogum ter ga podpira z vsemi svojimi močmi. Zato se tudi človek v nesreči ozira po prijatelju. A kako težko ga najde!

Kakor pri posameznem človeku, je tudi pri vsem človeškem rodu. Tudi človeški rod se ozira v žalostnih časih po prijatelju, po možu, ki bi ga rešil nadloge. Ako kdaj, velja to v naših časih. Kdo ne vé, koliko je reve in bede v naših dneh? Neznosno je stanje zlasti nižjih stanov. Tudi dandanes se torej ozira človeški rod

po prijatelju, po možu, ki bi ga rešil zadrege, pogina!

Ponujajo se mu sicer mnogi, — a kateri je pravi? Tu je liberallec. Kaj hoče? »Liberalizem je odrešenje človekovo po samem sebi. Mi ne verujemo nobene resnice, mi ne izpolnjujemo nobenih zapovedij, razen onih, katere smo si sami naredili«, je odgovoril liberalen govornik v avstrijskem državnem zboru na navedeno vprašanje tirolskemu poslancu Greuterju (l. 1878.). Liberalizem je proglasil prostost v vseh zadevah; prostost v veri, v tisku, v obrti, v trgovini itd. Ali je s tem pomagal človeškemu rodu? — Vsakdanja izkušnja nas uči, da ne, da je marveč le povzročil nepopisno bedo. — Vezi sv. zakona je raztrgal in uničil njegovo srečo. Nekdaj tesno združene delavce je osamil ter osamljene izročil v roke brezvestnih izkoriščevalcev. Tovarne je napolnil z delavkami in otroki ter vsled tega povzročil, da so se zmanjšale dneve, a razni mogotci so si polnili svoje žepe. Njegove sado ve v šoli nam oznanjajo časniki, ki nam poročajo o nedoraslih hudodelcih, morilcih in samomorilcih. Kaj čuda, ako je sv. oče Pij. IX. imenoval tega prijatelja: »Kugo našega stoletja«.

Za njim je prišel drug »prijatelj«, ali pravzaprav je prvi le izpremenil svoje ime in barvo. To je socialni demokrat. Po njegovem nauku naj bi postali vsi ljudje jednaki, poneha naj razloček med stanovi in se razdeli premoženje med vse enakomerno. — Apostoli tega nauka prepotujejo ves svet in ne brez uspeha. Zlasti v mestih najdejo rodovitna tla, a silijo celo tudi na deželo. Z navdušenjem jih pozdravljajo posebno oni, kateri bi pri tem ničesar ne izgubili, utegnili pa kaj dobiti. Toda zdrava pamet in izkušnja nas učita, da socialni demokrat ni naš pravi prijatelj. Koliko so vredni nauki socialnih demokratov, pokazali so že mnogoteri poskusi. Večkrat so že ustanovili državico, ki je bila urejena po njihovem nauku, a večinoma ni preteklo niti leto, ko se je zopet razdrlo. — ...«

O slovečem vodju socialnih demokratov Bebelu je znano, da ima ob Curiskem jezeru v Švici krasno posestvo, ki je vredno do milijona goldinarjev. Da bi bil priskočil na pomoč obolelemu delavcu, o tem še ni bilo slišati ali brati. Vino, ki se prideluje v njegovem vrtu, imenujejo okolišani: »Lacrimae stultorum« (solze bedakov), ker je vse posestvo nastalo iz prispevkov zaslepljenih delavcev, ki v Bebelu proslavljajo svojega prijatelja, rešitelja.

Kar se je zgodilo za časa francoske prekucije, to se bo zgodilo tudi sedaj, ako bo svet poslušal take »prijatelje«. Oni, ki so tedaj najbolj kričali: »Mi smo vsi jednaki, bratje«, oni, so si najbolj polnili svoje žepe. V imenu »bratoljubja« so pomorili do 100.000 ljudi, da celo iz kože so devali ljudi in strojili njihovo kožo. — Ne, ne; niti prvi, niti drugi, ne liberallec ne socialni demokrat nista prava prijatelja človeškega rodu, ne številno drugih, ki se mu ponujajo kot taki. —

Ta izgled zadošča. Knjiga sama je zbirka vsakovrstnih bajk in kazuističnih zvijač, ki naj ljudstvo utrdi v mnenju, da je klerikalizem najboljši prijatelj naroda, liberalci in socialni demokratje pa so njegovi največji sovražniki. Te bajke stoje v istem razmerju z resnico, kakor zgoraj citirana trditve, da si je Bebel ob curiskem jezeru s prispevki delavcev sezidal cel milijon goldinarjev vredno vilo, mej tem, ko je ta vila v resnici vredna kvečjemu kakih 50.000 gld. in si jo je Bebel sezidal ne iz delavskih prispevkov, ampak od dobička, ki mu ga je nesla njegova svetovnoznana, na vse kulturne jezike preložena knjiga »Die Frau«. Kakor je gosp. Seigerschmied glede Bebla nepošteno pačil resnico, tako jo je tudi pri vseh drugih svojih trditvah. Prav kakor bi hotel dokazati manjšo vrednost katoliške morale. Kdor prečita ta kup lažij, podtikanj in falsifikacij, kar si jih je dovolil g. Seigerschmied, dobi pravi pojem o tem, kar se prodaja kot »katoliška znanost«. Mi le želimo, da bi inte-

gentno slovensko občinstvo, ki zna samostojno misliti in kritično čitati, to knjigo pregledalo. Kdor jo le površno pregleda, spozna, kakšna pokvarjenost se prodaja ljudstvu pod verskim plaščem.

Mi nimamo nič proti temu, če izdaja Mohorjeva družba knjige nabožne vsebine, dasi jih skoro nihče ne bere, tudi nimamo nič proti temu, da so vsi spisi ustrojeni po cerkvenih predpisih in spisani v katoliško-klerikalnem duhu. Rajši bi sicer videli, če bi družba sv. Mohorja bila samo narodna in družega nič, a ker to že ni mogoče, naj ostane kakor je bilo. Odločno in slovesno pa protestujemo proti temu, da se družba zlorablja v propagando za nič vredno klerikalno stranko, da družba v svojih publikacijah uganja politično agitacijo, in da ponuja taka trivialna skrupucala, kakor Seigerschmiedova »Pamet in vera« kot duševno hrano našemu ljudstvu.

Ta naš protest bi morala družba sv. Mohorja toliko resneje upoštevati, ker to zahteva njen lastni interes. Družba, ki ni politična, ima mnogo sovražnikov. Nemci in Lahi jo preganjajo že dolgo, jo tožarijo in ovajajo na vse mogoče načine ter bi jo radi čim prej uničili. Doslej ni to nič pomagalo, če pa ne bo nehala s prekoračenjem svojega delokroga, bo njenim sovražnikom sama dala v roke najnevarnejše orožje.

Kakor rečeno, ne želimo radi Mohorjeve družbe preprirov. Škoda, ki jo povzroča družba s splošno tendencioznostjo svojih poučnih in zabavnih spisov je namreč dosti manjša, nego je korist, ki jo ima občna narodna izobrazba od družbe. To je za nas odločilno. Zahtevamo pa, in v to smo opravičeni kot stranka in kot prijatelji in podporniki Mohorjeve družbe, da naj se družba strogo izogiba politike, kajti, če tega ne stori, naj sama sebi pripiše posledice.

LISTEK.

Po Rusiji.

(Popotne črtice. Spisal G. S.)
(Dalje.)

Vračajoč se na parnik srečal sem četo vojakov, ki je marširala z velikanškim šumom v mesto. Spredaj je hodilo precej veliko krdelo, katerega polovica je piskala na piščali melodijo, polovica pa neusmiljeno razbijala ob bobne. Temu pa so dajale činele poseben kolorit. Ta čudni orkester je spremljal petje vojakov. Med drugimi pesmimi zapeli so »Rudeči Sarafan«. Prav originalna azijska godba to!

Kazán, stolica nekdanjega carstva Kazáni in jednakoimenovane gubernije, leži 80 m nad morjem na levem bregu Kazánke na nekaterih gričih sredi ravnine, katero zaplavlja spomladi na široko Volga in Kazanka. Šteje nad 132.000 prebivalcev. V mestu je 59 grško katoliških, jedna rimsko-katoliška, jedna luteranska cerkev in 13 mošej (mečet), vseučilišče, akademija vzhodnih jezikov in duhovna. Trgovina je znamenita; tovarniško se izdeluje usnje, milo, sukno, katun, zvonovi in svete podobe.

Od Nižnjega navzdol do Kaspijske ravnine vozili smo se mimo strmih obronkov in gor na desnem bregu (na gornji breg), dočim se je razprostirala na levem bregu ravnina in sicer sami travniki (lugovoj breg). Pogled s parnika na bolj in bolj izginjajoče obrise mesta Kazáni je tudi jeden izmed najlepših na Volgi. Posebno visoko ležeči Kremel ne izgine dolgo.

Slučajno sem zašel tudi v dolnje prostore tretjega in četrtega razreda, kjer so pomeščeni ljudje po klopih. Potniki četrtega razreda pa so ležali po tleh okoli velikanskega, silno ropotajočega stroja. Tukaj je vladala neznosna vročina. Matere so uspavale svoje dojenčke. Poleg pa je spremljal Tatar svoje jednolično petje. Skozi ležeče je koračil brezobzirno neki kuharski pomočnik. Tatarji so se dali mirno teptati, Rus na kraju pa ga je ostro zavrnil.

V kotu stal je visok, jak, temnolas Baškirec. Baškirci so zloglasni, zviti konjski tatovi. Poleti pijejo posebno kumis, prijetno kislotno, ogljičasto, lahko prebavljivo pijačo, ki se prireja iz kobilnega mleka. Baškirci živijo v porečju Kame.

Pripeljali smo se mimo ustja široke Kame, po izlivu katere se Volga jako razširi in mimo gubernijskega mesta Sim-

birsk (42.000 pr.), živopisno razpoloženega na strmih desnem bregu.

Prespavši znamenite Kurgane, velikanske mogile, katere so nasuli Tataji svojim junakom in plemičem, ustavili smo se drugi dan v Samari, razcvetajočem trgovskem mestu s 92.000 prebivalci. Ob reki Samari se vrsti cela vrsta lesenih žitnic. Na gričih okoli Samare leže kumisa zdravilišča (kumisolēebnija zavedenija). Kupil sem si v Samari za 20 kopejek precej veliko buteljko tega kumisa, kateri je šel jako v slast meni in sopotniku Rusu, ne pokušivšega prej te pijače iz kobilnega mleka.

V Samari prisostoval sem »objednju« (maši), ki traja 2 do 3 ure. Nenavadno za nas je, da se vrši večji del opravila pri zatvorjenih dverih »ikonostása«, kar daje vsej službi nekaj tajinstvenega. Na mah se odpre vrata, in zdajci zagledaš »svaščénika«, navadno starca z dolgo sivo brado pri oltarju. Propoved je čital dijakom med božjo službo. »Svaščéniki« jih ne sestavljajo sami, temveč samo razglasajo od višjih cerkvenih uradov za podložne določene propovedi.

Duhovenstvo tvori oddeljen stan, ki se dopolnjuje iz svoje sredine. Plačano je od države in je prosto davkov. Deli se na črne in bele. Črni so redovniki, za

katere veljajo celibat in strogi postni predpisi. Samo zanje so najvišje časti v cerkvi. Posvetni duhovniki (beli), izključno duhovniški sinovi, se morajo ženiti, predno jih posveté. Pot do višjih služb jim je zaprta. Najvišji duhovniki so metropoli.

Vrhovna, centralna oblast za rusko cerkev je »sveti sinod«, kateremu je poveril Peter Veliki cerkvene posle, ne oddavši več izpraznjenega mesta patrijarha. Sinod nadzoruje vse duhovenstvo, predlaga kandidate za vsa duhovna mesta in službe, skrbi za čistoto vere in pazi, da se cerkveni zakoni izpolnjujejo. Carjev zastopnik je posveten visok uradnik, nadprokurator sv. sinoda. Delovanje svaščénika je omejeno samo na cerkveno polje; političnih pravic nima nikakih. Zadnje odpravil je car »Osvoboditelj«, Aleksander II. Pri vsakem cerkvenem opravilu se moli na glas za carja, carico in vso carsko hišo. Car nima nobenih čisto duhovniških pravic. Posebno često slišiš v pravoslavni cerkvi »Gospodin pomiluj!« (Gospod, usmili se nas!)

Lahko razumljiv je ruski »Oče naš«, ki ga poje zbor, dočim moli svaščénik staroslavjanski. Ruski očenaš se glasi:

»Oče naš, súsčij na nebesáh! Da svjatítsa imjá tvojó. Da pridjót cárstvije tvojó. Da búdet vólja tvojá, i na zemljé

Preosnova razmer živino-zdravniškega stanu.

Med one važne organe našega naroda, ki mu veliko in lahko veliko koristijo, smemo prištevati tudi živinozdravnike, bodisi, da so ti marljivi le v svojem ožjem delokrogu, bodisi, da so istega razširili in se pečajo s poukom ljudstva v gospodarskih strokah sploh, bodisi, da ga bodre v narodnem ali kakem drugem oziru na ta ali oni način.

Vsako tako delovanje ne zahteva samo veliko sposobnost, ne-le vstrajno pridnost, marveč v prvi vrsti neznosno materialno žrtv.

Naj ima mož vse zmožnosti, vse vrline, če se ima boriti za vsakdanji kruh, ni mogoče, da bi kljuboval materialnim žrtvam, ni mogoče, da bi razširil delokrog!

Ta žalosten pojav vidimo ravno pri nas v marsikaterem stanu in ravno to je bržčas tudi vzrok, da se je živinozdravniški stan še tako malo pokazal na površju.

Država in dežela sama je prezirala svojega uradnika in ni mu privoščila niti potrebnega kruha ne!

V dokaz žalostna resnica, da so malone vsi živinozdravniki ostali ves čas svojega službovanja v istem in to v XI. reci: enajstem činovnem razredu!

Čudno tedaj ni, da se ti moške kmalu niso več ogreli za nobeno stvar in da so ostali nekako za kulisami javnega življenja in javnega delovanja, videč, da je brez materialnih podpor malone vsako podjetje nemogoče, vsako delovanje ničev.

Vzlic takim razmeram smo vendarle opazili nekaj mož, ki so pokazali, kaj zmore živinozdravnik, ako postane ne-le v svoji stroki strokovnjak, ampak učitelj, voditelj, sploh — prijatelj ljudstva.

Sedaj smo nekako na pragu nove dobe, ko so študije veliko predrugačene in ko so se tudi stanovske razmere korenito izpremenile. Zato smemo upati, da se ta stan v kratkem ojači in da bodo ravno iz tega stanu prihajali med narod možje, ki bodo z njim čutili in plodonosno delovali za njegov blagor.

Novi učni načrt predpisuje za vsprejem na živinozdravniške visoke šole maturo kake srednje šole. Poleg tega pa so se še na visoki šoli sami podaljšale študije na osem semestrov ali štiri leta.

Naj navedemo le v kratkem izpremembe glede stanovskih razmer onih živinozdravnikov, ki službujejo pri političnih oblastvih.

Diplomiran živinozdravnik, ki ima zrelostni izpit in pa eventualno živinozdravniško fizikalno skušnjo, je sprejet z adjutom ali pa brez njega za eno leto pri političnem deželnem oblastvu kot »veterinarski asistent« per analogiam kakor konceptni praktikantje pri političnem upravnem oblastvu. Črez eno leto je veterinarski asistent, ako je bilo njegovo delovanje v praksi uspešno nastavljen kot definitiven državni uradnik

kak na nébē. Hljeb naš nasuščnj daj nam na cejdjen. I prosti nám dalgi naši kak i mij praščájem dalžnikám našim. I ne upe-dáj nas iskušénju, no izbáo nas lukavago. Amin«.

Nad Cyzranjo se spenja velikanski železniški most v nenavadni višočini od jednega brega široke reke na drugega. Vse občinstvo, polnoštevilno zbrano na krovu, gledalo je začudeno ta kolos. Most se mi je zdel jako solidne konstrukcije. Vendar ni tako močan, da bi prenašal spomladne »ledohode«. Inženér, vodivši neprestane poprave mosta, je baje zblaznel radi vedno ga preganjajoče misli, da je polom mosta neizogiben.

Izstopil sem v Cyzrani, da poiščem drugi dan prof. Vajekova blizu vasi Koptevke. Za prejšnji večer sem se odločil popeljati se z nekim advokatom (prisjažnjij povérennik) k njegovemu prijatelju v vas Koptevko. Povabil me je pred jedno uro, seznanivši se z menoj na parniku. Vozila sva se še dve uri po železnici, akoravno mi je omenil advokat, da biva njegov prijatelj jako blizu Cyzrani. Sploh imajo Rusi o »daljavi« druge nazore kakor mi. V Sibiriji se baje vozijo bogati »poměščiki« (posestniki) 500 vrst daleč, da zaigrajo karte. Dočim pri nas o ruskih notranjih

in lahko prideljen kakemu okrajnemu glavarstvu kot »okrajni živinozdravnik«.

Od vseh živinozdravnikov pri okrajnih glavarstvih pridejo tri petine — z naslovom »okrajni živinozdravnik« — v X. in dve petini — z naslovom: »višji okrajni živinozdravnik« — v IX. činovni razred državnih uradnikov.

V osmi činovni razred so pomaknjeni »veterinarski nadzorniki«, ki so prideljeni političnim dež. oblastvom. Istotam se nastavi poleg tega tudi »dež. veterinarski referent« s sedmim ozir. šestim činovnim razredom.

V ministrstvu notranjih zadev ima poslovati potrebno število živinozdravnikov in za referenta za zadeve centralne veterinarske uprave se imenuje »ministerialni veterinarski referent« in postavi v VI. ozir. V. činovni razred.

Seveda velja ta zakon, ta preosnova le za živinozdravnike, ki so državni uradniki. Ravno isto so pa deloma že, deloma pa šele bodo ukrenile dežele in mesta za svoje uslužbenke.

Kakor vidimo, ta preosnova bi vsaj deloma zadoščala razmeram tega stanu. A pomisliti tudi treba, da poslujejo sedaj še samo taki živinozdravniki, ki so dovršili študije po starem načrtu, ko je trebalo le šest razredov srednjih šol in triletnih študij, da je bilo mogoče doseči diplomu.

Letos vstopijo v svet prvi živinozdravniki, ki so študirali po novem učnem načrtu. Vsakdo mora priznati, da je razlika že z ozirom na čas študij, ki se je mlajšim podaljšal za cela tri leta, velikanska med sedanjimi živinozdravniki in med naraščajem ne glede na maturo, katera se pa tudi mora vpoštevati.

Najnovejši zakon ne govori nič, kako se hoče mladi naraščaj zadostiti z ozirom njegove študije. Vsekako se mu obljublja v višjih krogih marsikaj, a nevarnost je velika, da ostanejo obljube še le obljube. Naj si je že kakor hoče, ako bode hotela vlada imeti naraščaj bode morala v najkrajšem času se ozreti na njega in mu dati zadoščenje, sicer se prav lahko pripeti, da bodo profesorji na visokih šolah predavali — praznim stenam!

Nevarnost potemtakem preti državi in deželam, ki nimajo in ne bodo imele naraščaja, nevarnost pa preti v prvi vrsti tudi nam Slovencem, ker bi se v slučaju velikega pomanjkanja živinozdravnikov pri nas nastavliali slovenščine nezmožni tujci; kajti vlada bode prisiljena ali živi nozdravnike sprejemati iz inozemstva ali pa popolnjevati službe s starimi, odrevelimi vojaki.

Razmere so kljub zboljšanim razmeram za naraščaj še vendar tako slabe, da se mladina prav malo ali nič ne ogreje za te študije. To kaže najbolj dejstvo, da se jih je na priliko letošnje šolske leto pisalo na dunajski visoki šoli v prvi letnik le 11, reci enajst slušateljev, ko bi jih bilo pričakovati čez 100. Slovenci so na celi šoli le trije in med temi le eden Kránjec.

razmerah malo ali ničesar ne vemo, (sicer se usoja vsakdo zabavljati, sklicujé se pri tem na nezmotljivi vir — nemško časopisje) nisem jaz na svojem potovanju našel nobenega izobraženega Rusa, ki ne bi bil poučen o Avstriji. Moj sopotnik je bil »prisjažnjij povérennyj«, to je odvetnik-jurist, dočim se imenuje odvetnik-nejurist: »častnoj povéronnyj«. Vendar moj sopotnik, pravnik in zastopnik »Cyzrano-Vézemskaj želéznj dorogi«, po kateri sva se ravno vozila, ni bil doktor. To je bil le naslov, ki ga dele vseučilišča kot izvanredno odliko po strogi ustmenih in pismenih izpiti.

Na postaji Keptevki sedla sva na droško, ki je z nenavadno hitrostjo pletela proti uro oddaljenemu selu (»sélo«, vas s cerkvijo, dočim se nazivlje vas brez cerkve »derévnyja«). Vozili smo se po naravno izvoženi cesti brez prahu, a včasih s kako zavrtno jamico. Kamor mi je seglo oko, povsod neizmerno prostranstvo žitnega polja. Lahek vetrič je vzbudil čudno valovje. Solnce je zahajalo. Zdelo se mi je, da se potaplja v žitnem morji. Tako intenzivno žarečega sveta solnčne luči nisem videl drugod nikjer. Hiteli smo navkreber in navzdol, vedno jednako hitro. Zavore izvošček sploh ni rabil. (Daje prih.)

Te številke pač ne trebajo komentara!

V Ljubljani, 17. oktobra.

Deželnozborske volitve na Češkem.

Doslej se imele volitve na Češkem tale uspeh: V nemških okrajih je bilo izvoljenih 25 nemških naprednjakov, 24 Vsenemcev, 13 nemških nacionalcev, 3 nemški agrarci in 1 krščanski socialc. V čeških okrajih pa 65 Mladočehov, 18 agrarcev, 5 Staročehov, 2 češka radikalca. Izid volitev v veleposestvu še ni znan; vseh poslancev skupaj ima 442, veleposestnikov 70.

Dunaj.

Zadnje štetje prebivalstva na Dunaju izkazuje v 10 letih prirastek od 1,364.548 na 1,674.957 oseb. Slovansko prebivalstvo narašča. L. 1890. je bilo med 1000 prebivalci še 9456 nemških, a l. 1900 jih je bilo le še 9275. Torej se je število Slovanov od 518 pomnožilo na 68 med 1000. V X. okraju je celo 1/3 vsega prebivalstva češka. Protestantska vera se je na Dunaju razširila na škodo katoliške, a tudi število židov se je pomnožilo.

Program Roosevelta.

Po umoru Mac Kinleya je zasedel predsedniški stol Zedinjenih držav dose-danji podpredsednik Roosevelt. V kratkem se predstavi prvokrat kongresu s svojim programom, v katerem hoče zahtevati: da se trusti odpravijo, da se priseljevanje omeji in da se vojno ladijevje pomnoži tako, da bo za angleškim največje. Uradništvo mora biti neustrankarsko in se bo oziral Roosevelt le na one, ki so res sposobni, brez ozira na stranke. L. 1904. bo Roosevelt kandidiral, da bi bil izvoljen pravilno predsednikom.

Vojna v Južni Afriki.

76letna gospa Cremer, svakinja nizozemskega ministra Cremerja, je povedala sledeči dogodek iz vojne: Dne 6. junija so zgrabili Buri pri Graspanu, blizu Reltza, angleški transport, pri katerem so bile tudi gospe Cremer, razne burske ženske in njih otroci. Ko so Buri nekatere Angleže ranili ter se bližali vedno bolj, ukazali so Angleži, da se morajo burske ženske in burski otroci postaviti prednje. Tako so Angleži izza hrbta Burk in njih otrok streljali na Bure. Tudi za gospe Cremer se je postavil angleški vojak ter streljal na Bure. Tako so Buri postrelili 8 svojih žen in 2 svojih otrok. Ko so Buri to zapazili, so nehali streljati, upili so kot divje zverj in s kopiti pušk drli na Angleže ter jih pobijali kot stekle pse. Seveda so postrelili pri tem Angleži okoli 20 Burov. Ker so se pokazali v bližini močni angleški oddelki, so vzeli Buri seboj le vole in zažgali nekaj vozov. — Angleži rabijo torej burske žene in otroke kot zid, izza katerega streljajo na Bure! Tako ravnanje je divjaško, živinsko! Kitchener je obsodil več Burov, da so tepeni s palicami. Burskega častnika Woolfeardta je obsodil na smrt. Schöman je že ustreljen. Scheepers pa je baje umrl. Bil je komaj 25 let star. Botha je v gozdu Pongola. General Hamilton ga preganja. Baje je Botha obkoljen in bo težko ušel.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 14. oktobra. Dolga vrsta let me je ločila od rojstnega mesta, mile naše bele Ljubljane. Prišedši pred dobrim pol letom v nje blaženo okrilje, se kar nisem mogel prečuditi velikanskemu in mogočnemu napredku, ki se s tako orjaškimi koraki pojavil v njej od potresne katastrofe sem. Saj to ni več tisto skromno mesto, sem si mislil, o katerem se prezirljivo govori, da je podobno vasi; mesto je dobilo popolnoma moderno lice in je preskrbljeno z najnovejšimi modernimi napravami.

Bilo je po mojem povratku neke nedelje, ko hočem iti proti poldnevu mimo »Zvezde«. Kar so mi na uho zazveneli prijetni glasovi godbe. Ustavim se in poslušam. Godba je svirala in svirala izvrstno. Menil sem, da igra vojaška kapela. Toda neki gospod, poleg katerega sem ustavil svoj korak, me prijazno pouči, da je to meščanska godba, toda z bridkim naglasom pristavi takoj malodušno, da se bo morala

najbrže raziti, ker jej nedostaje gmotne podpore.

Škoda, škoda, sem si mislil; godba tako dobro igra, pa bo morala prenehati. Ni mi moglo iti v glavo, kako je to mogoče. Kaj pa je vendar vzrok temu slabemu materialnemu stanju, sem si dejal?

Gospod poleg mene je bil toli lju-bezniv, da mi je pomogel iz tega labirinta misli.

»Kaj hočete«, mi pravi, »pri nas je jako malo tacihi Slovencev, ki bi posečali domače koncerte. Iz napačne nezaupnosti tega ne store ali pa imajo neupravičene predsodke. Če pa pride kaka židovsko-ogrška ali sploh kaka tuja godba v Ljubljano, tjakaj pa vró. Dà, dà, nemo propheta in patria. Seveda mislijo, da se naša meščanska godba niti z daleka ne more meriti s takimi »virtuozii«. Toda, ko bi ti Slovenci, ki ne pohajajo koncertov meščanske godbe, vsaj za godbo žrtvovali — kar bi bila njihova moralna dolžnost — mesečno vsaj 1 krono! Toda, če pregledujete imenik mesečnih kronskih podpirateljev, boste zaman iskali med njimi bliščečih slovenskih imen... In kaj bi se jim poznalo, ko bi ti gospodje dajali mesečno po 1 krono? In vendar bi bil to lep vir dohodkov meščanski godbi! In vendar bi morali biti ti zavedni in inteligentni slovenski krogi glavna opora kronskih godbi, kateri bi bil potemtakem tudi nje obstoj zagotovljen! Res, pravi škandal bi bil za Ljubljano, če bi morala meščanska godba tako nagloma zamreti.

Z združenimi močmi je delati vsakemu zavednemu Slovincu na to, da se godba obdrži, in podpreti jo je izdatno vsaj do novega leta. Saj potem se jej odpira lepša perspektiva v bodočnost. Mestna občina jej nakloni svojo pomoč, tudi »sezona« se začne zanjo po novem letu, ko nastopi svoje vladarstvo »Carneval«. In tedaj bo zopet krepkeje in živeje zadihala meščanska godba.«

Tako mi je govoril za meščansko godbo ves vneti gospod in prijazno sva se razšla.

Pa tudi odbor ne sme držati križama rok! Skliče naj se zaupni shod, na katerem naj se resno premišlja o tem, kako odvrniti od godbe katastrofo. Ker je pomoč nujno potrebna, smo prepričani, da ne izostane, samo prijeti je treba stvar s prave strani.

Čuje se tudi, da namerja odbor razposlati med prijatelje godbe zavezne listke, s katerimi se dotičnik zaveže, da bo plačeval mesečno po 1 krono. Dobra misel, ki bi zelo pospeševala koristi meščanske godbe!

Pokažimo torej, da smo ljubljanski meščanje godbi naklonjeni, in da nam ni vsejedno, ako ista pogine ali ne.

Star Ljubljančan.

Iz Ribnice, 5. oktobra. Pred kratkim bilo je pri nas pred cerkvijo po občinskem slugi razglašeno, da je zaradi kužnih boleznij uvoz, izvoz in prevoz prešičev v trgu Ribnica strogo prepovedan. Neki tukajšnji trgovec z živino vprašal je živinozdravnika, sme-li pripeljati iz najbližje vasi prešiče ter jih stehitati v Ribnici, na kar mu živinozdravnik odgovori: »Lahko, ako še ni preklic razglašen.« Trgovec poizve potem, da je že razglašeno, in je prešiče iz dotične vasi naravnost v Ljubljano odpeljal in jih tam stehital.

Dva dni pozneje je pa naš župan, pek Novak, pripeljal iz nekoliko bolj oddaljene sosednje vasi prešiča, ga stehital v Ribnici, plačal užitninski davek, ga potem zaklal doma ter meso in klobase na drobno prodajal, dasi ni mesar in za mesarijo tudi nikakega davka ne plačuje.

Uljudno vprašamo torej slavno c. kr. vlado: Ali za našega župana ne veljajo isti predpisi, katere je dal sam razglasiti, kakor za obrtnike-davkoplačevalce?

Se-li izdajajo odredbe zato, da klerikalni žemljari iz njih norce brijejo? Kako more ljudstvo še spoštovati oblasti, če ravno oni, ki so poklicani, da zakone čuvajo, v blato teptajo javne naredbe? Tega ne trpimo! V interesu javne morale je, da se taki ljudje strogo kaznujejo in se jim enkrat za vselej prepove svojevoljno uganjati take burke. To odločno zahtevamo. Jdneake pravice in jednake dolžnosti za vse!

Davkoplačevalci.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. oktobra.

— **Osebnosti.** Šolski vodja v Gorici, g. Ivan Vrščaj, je imenovan učiteljem na c. kr. rudniški ljudski šoli v Idriji.

— **Nune v Škofji Loki.** Kar se tiče bolezni, so te ženske prav dobro preiskrbane. Vsaki dan imajo kar buke najlepših bolezni, tako, da bo končno vendarle kazalo, ta klosterski zavod spremeniti v javno bolnico. Predmetov za eksperimentiranje bi imeli zdravniki čez glavo obilo! In različnih in mnogovrstnih! Prava prijateljica pobožnih, a pri volitvah silo bojevitih uršulink pa je skrofuloza. Svoja dekletca, ki so v večini Lahinje, pode spat v zaduhle in vlažne luknje, kjer spe telesce pri telescu, prav kakor arniki v sodoku! In če pride zdravnik v samostan — takrat, ko si apotekarica mati Brigita več pomagati ne more — pa mu naženo deset do dvajset učenk, ki so naenkrat in kar čez noč dobile zaduhle in zatekle vratove. Vidite, oglasila se je ljuba skrofuloza, ki vlažne in zaduhle tako imenovane »masen kvartirje« zelo ljubi! Morda bi bilo umestno, da bi vestna in marljiva sanitarna komisija pregledala nunske samostane v Škofji Loki, da se, če že ne odpravi, pa vsaj omeji ta samostanski zelnik za skrofulozo!

— **Škofova zavarovalnica.** V včerajšnjem »Slovencu« čitamo res tolažljivo vest, da je vzajemna ali škofova zavarovalnica neki pogorelki v Gorenji vasi pri Ribnici izplačala svotico 2600 K. Svota je sicer malenkostna, ali da se je izplačala, to je pravi čudež. Obče znano je namreč, da so pri škofovi zavarovalnici že dolgo časa v veliki zadregi in da vlada v njihovi blagajni silna suša. Društvo je pa vendar izplačalo 2600 K. To zasluži javno pohvalo, toliko bolj, ker si je društvo bržkone moralo ta denar izposoditi ali pa je moralo kaj zastaviti, da si ga je preskrbelo. Taka kulantnost je redka in vredna, da se zabeleži.

— **Žaljenje v cerkvi.** Iz Selc se nam piše: Posestniku J. R. se je porodilo dete. Naprosil je za botra tudi posestnika, sosedu in trgovca g. Franca Tavčarja. Ko sta došla botra z otrokom v cerkev h krstu, zavrnil je krstnik, kaplan g. Sušnik Matevž botra, g. Tavčarja, sklicujoč se, da mu je od župnika Rožnika ukazano, da ne sme pripustiti g. Tavčarja za botra dotlej, dokler Tavčar ne prekliče obrekovanja zaradi cenjenim bralcem že znane afere o ženitovanjski taksi. Ker g. Tavčar ne more kot pošten človek resnice preklcati, bil je pri krstu, kateri se je vršil sicer, samo kot priča. Obredni predpisi zahtevajo, da drži otroka pri krstu boter na rokah, v tem slučaju pa je opravila vse to botra, kar bi imel sicer storiti boter. Ali je tak krst pravilen in veljaven, o tem ne bomo sodili sedaj, to nas ne zanima. Drugo pa je, da v cerkvi duhovnik napade botra in ga dolži obrekovanja. To se ne sme molče prežeti, ampak gosp. Tavčar je primoran braniti svoje pošteno ime in zahtevati zadoščenja. To bode g. Tavčar tudi storil in pri tej priliki bode dokazal, ali obrekuje o taksi ali govori resnico. Sicer bi vsak dostojen in pošten človek poiskal zadoščenja na očitjanje, ki mu ga bi kdo vrgel v obraz tako, kakor je storil učitelj Germek. On je pozval, naj g. Tomaž Rožnik toži, ako ne toži Tomaž Rožnik, tedaj je resnica, kar se govori o previsoko zaračunjeni in potem »zglihani« taksi. G. Tavčar ne obrekuje, ampak govori to, kar je bila resnica, in zato se ga ne pripusti za botra. Pri tej priložnosti prosimo gg. napredne državne poslance, ker se je takih slučajev v novjšem času zgodilo že več, naj nabere podatke in stvar v državnem zboru sprožijo. To je že preveč, da se odklanja za botra ljudi, kateri so povsem opravičeni funkcionirati kot taki in da se jih še v cerkvi žali. To bi bila lepa, če se sistematično vpelje tako zavračanje za botra za vse naprednjake, ki nočejo trobiti v klerikalni rog. O daljnem razvitku te odklonitve v Selcih bomo natančno poročali, ker gosp. Tavčar bode znal prignati vso stvar do zadnje instance. K. N.

— **O razmerah na Koroškem** piše »Soča«: Nekdaj tako pretežno slovenska dežela se potaplja v nemški morju.

Obupni glasovi prihajajo iz koroških gor, glasovi, kateri kažejo, da utegnejo koroški Slovenci izgubiti pri nastopnih deželnozborskih volitvah kar dva mandata. Volilni okraj Grafenauerja je za Slovence izgubljen skoro gotovo, istotako se zgodi najbrže z okrajem velikovskim. Potem bi bilo mogoče spraviti v deželni zbor enega samega Slovenca! Državnega poslanca slovenskega so izgubili, in ni niti najmanjšega upanja, da bi ga še kdaj dobili. — Pred leti je bila začela neka živahna akcija med koroškimi Slovenci, ali nekateri bornirani duhovniki s pomočjo »Slovenca« so jo zatrli, tisti vsemogočni politiki v črni suknji pa ne delajo nič, marveč gledajo malomarno, kako gineva slovenski rod na Koroškem! Kje so tukaj tisti toli hvalisani obmejni duhovniki, ki branijo Slovenstvo pred ponemčevanjem? Jeden, dva ... naprej pa ne gre. Propadanje na Koroškem ima na vesti neka brezvestna klika v Celovcu in pa ljubljanski »Slovenec«!

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v petek prvičkrat v sezoni Bizetova opera »Carmen«, v kateri nastopi in sicer v naslovni vlogi prvičkrat g. M. Romanova; vloga Josėja poje prvičkrat na slovenskem odru gosp. Olszewski. — V nedeljo zvečer bo premijera narodne drame s petjem »Mina«, v kateri igra veliko tragično vlogo gdč. Z. Terševa.

— **Rakteljova 50letnica.** Ne pričakovano sijajno je bilo sinočno slavlje, katero je priredilo »Ljubljansko učiteljsko društvo« vodju Raktelju v proslavo njegove učiteljske 50letnice. To je jasen dokaz, kako zelo priljubljen je slavjenec ne samo med učiteljstvom, ampak tudi v vseh drugih slojih ljubljanskega prebivalstva, zakaj prav lahko trdimo, da se mu danes s častjo odkriva najmanj dve tretjini Ljubljančanov. Od tod torej tako navdušenje med mladino in odraslimi za praznovanje njegove 50letnice. Ob polu 8. uri zvečer priredili so združeni pevski zbori »Glasbene Matice«, »Ljubljane« in »Slavca« slavljencu podoknico ter mu zapeli tri pesmi, šolska mladina je pa svetila z lampijončki ter mu ob sklepu navdušeno zaorila trikratni »Živio«. Po sere-nadi je bil »Raktelj večer« v »Narodnem domu«. Prostorna arena je bila zasedena do zadnjega kottička. Slavlje so počastili s svojo prisotnostjo razni dostojanstveniki, kakor: g. deželni šolski nadzornik g. Fr. Hubad, okrajni šolski nadzornik g. ravnatelj Fr. Levec, gimnazijski ravnatelj g. A. Senekovič, ravnatelj obrtnih strokovnih šol g. Iv. Šubic, deželni poslanec g. P. Grasselli, deželnosodni svetnik g. dr. M. Travnar, računski nadsvetnik g. J. Zabukovec, več gg. profesorjev srednjih šol, sodni tajnik g. Kavčnik, predsedstveni tajnik g. E. Lah itd. Ljubljansko učiteljstvo se je udeležilo polnoštevilno in tudi z dežele so bili vsi okraji prav častno zastopani. Tudi sosedna Štajerska je poslala svoje zastopnike k tej slavnosti. To kaže, koliko simpatij uživa Raktelj med učiteljstvom. Vrsto napitnic je otvoril predsednik »Ljubljanskega učiteljskega društva«, g. nadučitelj Fr. Gabršek, ki je v daljšem govoru naslikal življenje in delovanje slavljencevo. Učiteljica Minka Skabernetova je podarila jubilarju velik in krasen cvetlični šopek v imenu »Ljubljanskega učiteljskega društva«. Gospod ravnatelj Levec je naslikal v krasnem govoru zasluge, ki si jih je pridobil Raktelj, kot učitelj, kot nadučitelj in kot oče. Gosp. katehet J. Smrekar je poudarjal v svojem govoru, da se je slavjenec vedno ravnal po geslu: Vse za vero, dom cesarja. Gosp. ravnatelj Senekovič je pozdravil slavljenco v imenu učiteljskega zbora prve državne gimnazije, kar je prisotno učiteljstvo vzelo z velikim navdušenjem na znanje. G. deželni poslanec P. Grasselli je nazdravil jubilarju kot narodnemu učitelju in narodnemu očetu narodnih otrok. G. sodni tajnik Kavčnik mu je napaval kot nekdanji njegov učenec ter poudarjal slavljenceve vrline kot učitelj. Dalje sta govorila gg. Sič in Janko Škrbine, g. Vrabl je pa zapel dve krasni pesmi. Vmes je prav pridno sviral »Ljubljanska meščanska godba«. Globok vtis je napravila na prisotne in slavljenco živa slika, v kateri so se slavljencu klanjali razni stanovi ter ga venčali z lovorjevim ven-

cem. Slika slavljencevo, pod katero je bilo zapisano: 50 let, je prav dobro pogodil g. slikar Grohar. Tako nam je potekel lepi večer, ki bo ostal, ne samo slavljencu, ampak tudi vsem udeležnikom v najblajšem spominu. Omenimo naj še, da je došlo jubilarju nad dve sto brzojavnih in pismenih čestitk. Tem čestilcem se pridružujemo tudi mi ter želimo častljivemu slavljencu, da bi ga ohranil Bog zdravega in zadovoljnega do skrajnih mej človeškega življenja!

— **C. kr. poštni in bzojavni urad na Rakeku** priobčil je v tem listu št. 228, uljudni popravek temeljem § 19. na notico »Pošta na Rakeku falirala« priobčeno v tem listu št. 223, na kar bodi sledeče v odgovor: 1. Ko je prišel g. M. Klančar po 1000 K, se mu ni naročilo, da naj pride svoto iskat drugi dan 2. res je, da se mu je reklo, da ni denarja, na kar je rekel g. M. Klančar, da lahko počaka — razložili se mu niso nikaki predpisi in se tedaj urad tudi ravnal ni po predpisih, da je pa dobil poštni urad vsled tega slučaja nov nos od direkcije, to nam je znano. Vprašanje imamo pa le sledeče: zakaj pa imajo poštni uradi tiskovino »Opomnja« št. 114., s katero se ima opozoriti nadpisane, da pride po denar, ker bi se sicer, ako ga ne vzdigne v določenem času, vrnil na prejemni urad. Stranke vedo za take predpise, poštni urad pa ne. — Slednjič prosimo c. kr. pošt. in brz. ravnateljstvo, da strožje pazi na urad na Rakeku — časopisi in pisma se dostavljajo kar po več vkup z raznimi pošt. pečati — dokaze imamo v rokah, — to priča gotovo kot vestno uradno postopanje.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem.** Dne 19. oktobra ob pol 6. uri popoldne vrši se v deželni bolnici redna mesečna seja. Dnevni red: 1. Poročila predsedništva. 2. Demonstracije. 3. Slučajnosti.

— **Zadruga brivcev, friserjev in lasničarjev** ima danes 17. t. m. svoj izvanredni občni zbor ob pol 9. uri zvečer v gostilni »pri Kroni« ter se pričakuje od strani združenih članov mnogobrojnega obiska.

— **Nov razglednice.** Novi most Franca Jožefa I. je izšel na dveh, jako ličnih razglednicah, kateri je izdal g. H. Sevar. Sliki kažeta blagoslovljenje mostu dne 4. t. m. Razglednice je dobiti pri vseh knjigotržnicah in papirnicah.

— **Velik požar.** Iz Gorice se poroča, da je požar uničil tovarno za čiščenje riža v Monasteru in veliko mle-karno barona Rittterja. Škoda znaša 120.000 K.

— **Pokopališče v Celovcu.** Mej celovskim občinskim zastopom in škofom Kahnem je nastal interesanten konflikt. Občina hoče napraviti novo pokopališče, seveda tako, na katerem bi počivali vsi ne glede, kake vere je kdo bil. Škof pa nasprotuje napravi takega pokopališča. Najprej je hotel, da naj se za nekatoličane in nekrščene otroke določi poseben kot. Krščansko-katoliški škof bi vse te rad videl pokopane kakor pse. Ker škof s tem zahtevanjem ni prodril, je hotel napraviti sam posebno pokopališče. Iz tega je nastal konflikt, ker neki filistri seveda stoje na strani škofa ali občinskega odbora velika večina neče ničesar slišati o škofovih projektih. V ponedeljek je bil v Celovcu velik shod, ki se je izrekel zoper škofove spletke in zahteval interkonfesionalno občinsko pokopališče.

— **Desertiral** je v Celovcu 13. t. m. računski četovodja 17. pešpolka N. Samida.

— **Tovariš cigana Simona Helda prijet.** Dne 9. januarja 1899 je bil na cesti mej Krko in Prestrano posestnik Martin Novljan iz Male Loke od dveh ciganov napaden in umorjen. Jednega hlapdalca-cigana Simona Helda, so orožniki prijeli in je bil ta obsojen na smrt in dne 3. marca 1900 obešen, drugi, je bil kozav, pa je ušel. Sedaj se govori, da so orožniki na Hrvaškem prijeli tudi tega kozavega cigana, Jakoba Helda, false Raka, in da bode kmalu tudi ta prišel pred sodbo. Jakob Held je isti, ki je udaril Novljana s sekuro po glavi, da se je takoj zgrudil na tla in umrl.

— **Ulom na Laverci.** Danes ponoči so neznani tatovi ulomili v pisarno

g. Lenčeta na Laverci. Vrata so razbili s sekuro. V pisarni so blagajno premaknili in jo menda skušali odnesti, pa je bila pretežka. Odpreti jo niso mogli. Domači so slišali ropot, pa si niso upali iz sob. Gosp. Lenčeta ni bilo doma. Okoli 9. ure je spet prišel neznan človek bos v hlev, kjer je ležal hlapec in je prižigal žveplenke. Hlapec ga je zapolil iz hleva in tuje je mrmraje odšel. Tatovi, kateri so bili najmanj štirje, niso odnesli drugega kakor zelenkast etui z viržinkami. Sumi se, da se je bil ulom izvršil pod vodstvom iz Gradiške pobeglega tatu Zupanca, katerega ljuba je služila na Laverci pri Lenčetu. Zupanc je nevaren tat.

— **Starišem potegnil** je 12letni deček Josip Pokovic. Videli so ga na ljubljanskem polju in v okolici. Klati se že teden dni okoli.

— **Nezgoda.** Na Ocvirkovem dvorišču na Poljanski cesti šte. 58 je padla 6letni Frančiški Ocvirkovi truga za gramoz na desno nogo in jej jo zlomila. Prepeljali so jo v deželno bolnico.

— **Psa povozil** je električni voz včeraj popoldne v Prešernovih ulicah. Pes je bil nadsprevodnika Franceta Pražna.

— **Zlata broža** je bila najdena danes dopoldne na Dunajski cesti.

— **Mejnarnodna panorama.** Posebno zanimiva je zbirka sedaj razstavljenih slik in pokrajin iz Južne Afrike, katere kažejo mesta in kraje, kjer so se vršili in se še vrše boji, katere bijejo hrabri Buri proti angleškim usurpatorjem. Večina mest in pokrajin, katerih imena so čitateljem iz bojnih poročil dobro znana, se vidi v tej res mojstrski izdelani zbirki, katere vsak ciklus kaže 50 podob. Sedanji ciklus Južne Afrike je videti le še do sobote. V nedeljo pride že na vrsto popotovanje ob Reni.

* **Ljubav in oblast.** Mej turškim prebivalstvom v Podgorici vlada silna vznemirjenost. Hčerka nekega bogatega in uglednega beja se je zaljubila v nekega Črnogorca ter je pobegnila k njemu. Bej je naprosil kneza Nikolo, naj mu vrne hčer, toda knez ni ustregel njegovi želji, češ, »onde, gdje se radi o ljubavi, ne može koristiti nikakova vlast.«

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 17. oktobra. V današnji seji poslanske zbornice je prezident grof Vetter naznanil zaroko nadvojvodinje Elizabete s princem Windisch-graetzom, se potem spominjal umrlega dra. Kaizla in Weigla in prečital pismo, s katerim mu je Prade naznanil svoj odstop od mesta I. podpredsednika. Nemški radikalcii so to pozdravili s Heil-klici. Interpelacij in nujnih predlogov je bilo podanih jako mnogo, tudi nekaj vladnih predlog, mej njimi najvažnejša, proračun, katerega je finančni minister Böhm utemeljeval v poldrugo uro trajajočem govoru. Za njim je vstal ministrski predsednik Körber, ki je v velepolitičnem govoru razpravljal o nalogah parlamenta v novem zasedanju ter razvil nekaj program parlamentarnemu delovanju, v katerem programu zavzema rešitev proračuna prvo mesto. Foit je potem utemeljeval svoj nujni predlog glede nemškega carinskega tarifa. Seja traja še. Prihodnja seja bo najbrž jutri.

Dunaj 17. oktobra. Finančni minister Böhm-Bawerk je danes poslanski zbornici predložil proračun. Ta proračun izkazuje pač prebitka 884.000 K, ali način, na kateri je ta prebitok dosežen, kaže, da ni prav zanesljiv. Dosegel se je na ta način, da se v njem še nahajajo dohodki od mitnic, dalje dobiček, ki ga je vlada naredila v prejšnjih letih pri kovanju kron, kateri dobiček znaša 16 $\frac{1}{2}$ milijona kron, dalje od avstro-ogrške banke dobljeni del dobička v znesku 1 milijona in končno, da se od tabačne režije računa 5 milijonov kron več dobička, nego ga je bilo doslej. Ako bi se te postavke ne bile vračunale, bi proračun izkazoval skoro 20 milijonov kron deficita. V proračun je tudi uvrščenih 360 kreditov, ki so bili dovoljeni s posebnimi cesarskimi naredbami

na podlagi § 14. Med raznimi postavkami se nahajajo tudi naslednje, ki se tičejo Kranjske: Za preložitve za grebške državne ceste pri Studencu 22.000 K, za tlakovanje Dunajske ceste v Ljubljani 10.000 K, za preložitve karlovske državne ceste pri Kandiji 14.000 K, za regulacijo Save 152.000 K, za uradno poslopje v Novem mestu 10.000 K, za pot v Pokluko 10.000 kron, za just. poslopje v Ljubljani 400.000 kron, za notranjo opravo justičnega poslopja v Ljubljani 140.000 kron, za uradno poslopje v Radovljici 2835 K in za nakup nekega poslopja v Kranjski gori 11.112 K.

Dunaj 17. oktobra. Danes se je pod vodstvom poslancev Robiča in Ploja predstavila ministrskemu predsedniku posebna deputacija iz Spod. Štajerje, ki je intervenirala v zadevi regulacije Pesnice. V tej deputaciji so bili načelnik okr. zastopa dr. Omulec, načelnik okraj. zastopa Zelenik, podnačelnik okr. zastopa Rosker in župan Čep. Ministrski predsednik je obljubil to zadevo hitro rešiti.

Dunaj 17. oktobra. Češki klub je sprejel resolucijo, s katero se vladi izreka nezaupnica, češ, da ni varovala obljubljenе nevtalitet. Zajedno se je izreklo, da se ta nezaupnica ne tiče ministra Rezeka.

Dunaj 17. oktobra. Nemški nacionalci kandidirajo na mesto I. podpredsednika posl. Kaiserja. Vsenemci so sklenili, to kandidaturu pobijati, ker je Kaiser v narodnem oziru nezanesljiv.

Dunaj 17. oktobra. „Deutschnationale Correspondenz“ javlja, da bodo nemški nacionalci nujno predlagali uzakonjenje nemškega državnega jezika.

Praga 17. oktobra. Pri včerajšnji volitvi v deželni zbor je Klofač propadel.

Rim 17. oktobra. „Najslavnejši“ vseh živčih laških brigantov Mussolino je vjet. Orožniki so ga zasačili blizu Ankone.

Madrid 17. oktobra. V Sevili štrajka 40.000 delavcev. Vojaštvo straži vse tovarne in samostane. Dasi je razglašeno obsedno stanje, se izgredi ponavljajo. Vlada se boji, da kmetje iz okolice, ki so vsi anarhisti, vdero v mesto.

Bruselj 17. oktobra. Včeraj zvečer je bursko zastopstvo dobilo brzojavno poročilo, da so Buri na meji Natala izvojevali važno zmago nad Angleži in da je Botha s svojo vojsko popolnoma v varnosti. Podrobnosti še niso znane.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 12. Dr. pr. 1121.

V petek, 18. oktobra 1901.

Opera! Prvikrat v sezoni: Opera! **HARMEN.**

Opera v 4 dejanjih. Po noveli P. Meriméea spisala H. Melhac in L. Halevy. Vglasbil Georges Bizet. Kapelnik Bogumil Tomáš. Režiser Josip Noll.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Zadelek ob 7.30. uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. poh. polka Leopold II. št. 27. Prihodnja predstava bode v nedeljo, 20. oktobra.

Meteorologično poročilo.

Vidna nad morjem 800-3 m. Srednji uradni tlak 736-0 mm.

Okt.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Vidna v km
16.	9. zvečer	730.9	11.2	brezveter.	dež	61 mm.
17.	7. zjutraj	732.0	11.2	sl. zahod	oblačno	
	2. popol.	733.3	16.6	brezveter.	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 10.9°, normala: 10.4°.

Dunajska borza

dne 17. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.50
Skupni državni dolg v srebru	98.35
Avstrijska zlatna renta	118.85
Avstrijska kronska renta 4%	95.50
Ogrska zlatna renta 4%	118.80
Ogrska kronska renta 4%	92.90
Avstro-ogrski bančni delnice	1630 —
Kreditne delnice	623 —
London vista	238.95
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.25
20 mark	23.45
30 frankov	19.02
Italijanski bankovci	92.85
C. kr. cekini	11.31

Mejnarodna panorama.

V poslopju meščanske bolnice.

Vstop s sadjarskega trga. — (Pogačarjev trg.)

Umetniška razstava I. vrste.

Fotoplastično potovanje po celim svetu v polni istini.

Samo do sobote, 19. t. m.

Velezanimivo potovanje po

— Južni Afriki. —

Bojišče Burov.

Nikdo naj ne zamudi ogledati si to interesantno potovanje. Te slike bile so nalašč za mejnarodno panoramo po naravi izgotovljene in so jako mnogobrojne.

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (2273)

Vstopnina za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojsake do narednika 20 h.

(1912-12)

Za praktikanta

želi vstopiti v kako prodajalnico špecerijske stroke mlad absolvent, ki je dovršil ljubljansko trgovsko šolo. Želi se, da bi bil preskrbljen v hiši s hrano in stanovanjem. (2257-2)

Naslov pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Frago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. Trst-Monakovo direktni vozovi I in II. razreda. — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Solnograda, Linc, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Praga, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejovice, Solnograda, Linc, Steyra, Pariza, Genevo, Curiha, Bregena, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 14 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1993)

Pozor!

Jutri in vsak petek

se dobé (2201-2)

v gostilni „Miramar“

različne, sveže in okusno pripravljene

morske ribe.

Izjava.

Tvrdba Janez Jax in sin v Ljubljani dala je v različnih časopisih natisniti zoper mojo osebo neko „Svarilo“. Zoper besedo „Svarilo“ moram odtočno protestirati, ker bi si p. n. občinstvo lahko mislilo, da sem jaz tvrdki Janez Jax in sin kaj poveril, kar je popolnoma izključeno, kajti jaz imam od iste tvrdke v rokah jako pohvalno izpričevalo z dne 25. septembra 1901.

Delal sem za tvrdko Janez Jax in sin od leta 1888 in sem se prepiral, da ta tvrdka ne dela nikakih strojev, temveč samo stojala za stroje. Stroje same pa si naroča iz nemškega raja od tvrdke Clemens Müller ter iz različnih madžarskih tovarov. Odstopil sem od privandranega Janeza Jaxa in sin in pristopil k poštenim domači tvrdki Janez Sartori v Radovljici ter se priporočam slavnemu občinstvu za naročila vsakovrstnih šivalnih strojev, kmetijskih strojev, štedilnih ognjišč, železja za stavbe in vseh ključavničarskih potrebščin.

Vsa naročila bode domača tvrdka Janez Sartori v Radovljici točno in dobro izvršila.

S spoštovanjem

(2254-2)

Hugon Böhm.

Koncert meščanske godbe

bode

v petek, dné 18. oktobra 1901

o priliki otvoritve novih prostorov v gostilni

Stari trg št. 19. „Miramar“

Stari trg št. 19.

Ustopnina prosta.

Začetek ob 8. uri.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

Jvan Josti

(2274)

gostilničar.

Tesarski pomočniki

(cimpermani)

se sprejmejo proti dobremu plačilu pri

Josipu Lehner-ju

(2218-6)

tesarskem mojstru v Ljubljani.

R. Ditmar

e. in kr. dvorni dobavatelj

DUNAJ

Največja izbira

predmetov za razsvetljavo

za

petrolejno, plinovo

in

električno luč.

Petrolejske peči. (2149-3)

